

10. Zarządzanie problemami globalnymi

Zarządzanie problemami globalnymi odbywa się na trzech poziomach: reakcyjnym, który dotyczy przede wszystkim pomocy humanitarnej i reakcji na wydarzenia (np. klęski naturalne); operacyjnym, tj. pomocy rozwojowej, przekazywanej w formie środków finansowych i pozafinansowych; politycznym, w obszarze podejmowania międzynarodowych porozumień i zobowiązań. O ile działania w ramach pierwszego poziomu są powszechnie akceptowane i nie wywołują kontrowersji, o tyle zarówno zarządzanie problemami globalnymi z poziomu politycznego, jak i konstrukcja systemu pomocy rozwojowej stanowią realne wyzwanie (zob. rozdz. *Studia globalne i globalizacja*). Polityka rozwojowa oraz pomoc rozwojowa ulegały znaczącym zmianom na przestrzeni lat: od modelu strukturalnego dostosowania (obligowanie przyjęcia określonego, czyli w praktyce liberalnego modelu systemu ekonomicznego), przez system wsparcia finansowego aż po próbę realnej pomocy, która jednakże, z perspektywy samych państw otrzymujących wsparcie, okazywała się niewystarczająca.

Warto zwrócić uwagę na utworzenie Organizacji Narodów Zjednoczonych, powstałej dzięki podpisanej w 1945 roku Karcie Narodów Zjednoczonych. Można ją określić mianem pierwszego dokumentu w historii, na podstawie którego państwa z całego świata zobowiązały się do wspólnego rozwiązywania problemów globalnych, co – w przeciwieństwie do Ligi Narodów (utworzonej po zakończeniu I wojny światowej) – przyniosło pozytywne efekty³². Udało się stworzyć nie tylko

---

³² A.D. Rotfeld, *Nowy akt polityczny dla Narodów Zjednoczonych na XXI wiek: w poszukiwaniu nowych odpowiedzi*, „Krakowskie Studia Międzynarodowe” 2005, nr 1, s. 9–10.

system bezpieczeństwa militarnego (m.in. Rada Bezpieczeństwa), ale przede wszystkim mechanizmy globalnej kooperacji, które po zakończeniu okresu dwublokowego przyczyniły się do stworzenia podwaliny nowego ładu (zob. rozdz. *Globalny kapitalizm i jego oblicza*). Ważnym partnerem w działaniu miały stać się organizacje pozarządowe, ale także biznes i prywatni donatorzy (m.in. Bill Gates, twórca koncernu Microsoft). Udało się na początku nowego milenium stworzyć listę priorytetowych celów, wymagających natychmiastowej uwagi społeczności międzynarodowej, czyli Milenijnych Celów Rozwoju (2000), które zostały w kolejnej dekadzie zastąpione przez Zrównoważone Cele Rozwoju.

Zasadniczą kwestią w zakresie rozwiązywania problemów globalnych jest idea i sens organizowania oraz zarządzania międzynarodowym przepływem środków, służącym realizacji zakładanych celów. Wielokrotnie argumentowano, iż pomoc jest nieefektywna i niewłaściwie wykorzystywana (m.in. zapewnienie odpowiedniego systemu przekazywania żywności)³³. Na konkretnych przykładach ukazywano nieracjonalność całego systemu, np. po trzęsieniu ziemi na Haiti w 2010 roku ludność miejscowa musiała zmierzyć się z epidemią cholery, która została wywołana przez nepalskich żołnierzy, którzy zostali skierowani na wyspę w ramach misji Narodów Zjednoczonych³⁴. Nie zmienia to faktu, iż programy pomocy rozwojowej w przeszłości przyniosły pozytywne rezultaty. Można wspomnieć o ogólnoświatowej kampanii przeciwko ospie, która była koordynowana przez Światową Organizację Zdrowia, czy też powołanie do życia Światowej Inicjatywy w sprawie Zwalczenia Polio w 1988 roku³⁵.

---

³³ A. Leszczyński, *Skok w nowoczesność. Polityka wzrostu w krajach peryferyjnych 1943–1980*, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2013.

³⁴ UN admits for first time that peacekeepers brought cholera to Haiti, <https://www.theguardian.com/global-development/2016/dec/01/haiti-cholera-outbreak-stain-on-reputation-un-says> [dostęp: 31.05.2019].

³⁵ Polio Global Eradication Initiative, <http://polioeradication.org> [dostęp: 31.05.2019].

Polityka rozwojowa – przeszłość i teraźniejszość

Przeprowadzając diagnozę realizowanych w XX wieku programów polityki pomocowej, zauważono, iż oprócz pozytywnych aspektów (m.in. wprowadzenia programów świadomego zarządzania procesami gospodarczymi, stopniowego otwierania narodowych gospodarek na możliwości handlu globalnego), pojawiały się również aspekty negatywne, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu nań obowiązującej ówczesnie liberalnej ideologii, pełnej otwartości i bezgranicznej wymiany handlowej (zob. rozdz. *Globalny kapitalizm i jego oblicza*). Agendy Organizacji Narodów Zjednoczonych jeszcze w latach 80. i 90. uznały, iż odpowiedzialność za stan gospodarek narodowych powinny wziąć na siebie tylko poszczególne państwa, co w przypadku np. państw afrykańskich sprowadziło się do katastrofy gospodarczej i niemożności prowadzenia niezależnej polityki rozwojowej. Uznano również, iż w związku z tym problemy, takie jak epidemie, głód, ubóstwo, powinny być rozwiązywane przy wykorzystaniu środków wewnętrznych – zewnętrzna pomoc nie jest potrzebna³⁶. Dominujące poglądy, obecne w międzynarodowym

Menedżer globalny – zawód przyszłości?

W 1992 roku na łamach „Harvard Business Review” ukazał się artykuł autorstwa Christophera A. Bartletta (Harvard Business School) i Sumantry Ghoshal (London Business School) pod tytułem *What is a global manager?* Autorzy przedstawili wyniki swoich badań z zakresu zarządzania organizacjami w ujęciu globalnym i doszli do wniosku, iż w najbliższej przyszłości, tzn. od początku XXI wieku, kluczowym wyzwaniem dla rozwoju gospodarczego stanie się posiadanie przez menedżerów uniwersalnych kompetencji umożliwiających efektywne zarządzanie zespołami w zróżnicowanym kulturowo środowisku. To nie tylko umiejętności językowe, informatyczne, ale przede wszystkim otwartość na innych, szybkie dostosowywanie się do nowych uwarunkowań oraz posiadanie wysoko rozwiniętych umiejętności miękkich. Po prawie trzydziestu latach od pierwszych rozważań pozostają one nadal aktualne. Zarówno globalne korporacje, jak i rządy oraz organizacje pozarządowe muszą dysponować odpowiednio wykwalifikowanymi kadrami, które mogą skutecznie pełnić swoją organizacyjną funkcję w różnych przestrzeniach globalnego świata. Jednocześnie problemem i swoistym wyzwaniem jest stworzenie uniwersalnego katalogu umiejętności niezbędnych każdemu menedżerowi globalnemu.

³⁶ W latach 1980–1990 w Afryce Subsaharyjskiej pomoc zagraniczna w przeliczeniu na jednego mieszkańca zmniejszyła się z 32 do 22 dolarów. Gdy weźmiemy

dyskursie politycznym i gospodarczym, sprzyjały m.in. prywatyzacji służby zdrowia, zmniejszeniu subwencji oświatowych, a także przekazywaniu w ramach pomocy rozwojowej coraz to mniejszych sum.

Próba zerwania z dotychczasową polityką było ustanowienie listy konkretnych celów i bieżące monitorowanie stanu ich spełnienia. W 2000 roku w ramach Milenijnych Celów Rozwoju ustalono, iż najważniejsze w perspektywie kolejnych lat będą:

- likwidacja skrajnego ubóstwa i głodu;
- zapewnienie powszechnej edukacji na poziomie podstawowym;
- likwidacja nierówności ze względu na płeć;
- zmniejszenie stopy śmiertelności u dzieci;
- poprawa jakości macierzyństwa;
- walka z epidemią HIV/AIDS;
- zrównoważony rozwój – docenienie ekologii w życiu ludzkości;
- global Partnership – utworzenie światowego systemu współpracy w dziedzinie rozwoju³⁷.

Trudno jednoznacznie ocenić efektywność programu, gdyż w przestrzeni medialnej skupiono się na osiągnięciu zakładanych wskaźników, a nie rzeczywistej zmianie, która kryje się za wartościami statystycznymi. Jednakże samo zadekretowanie agendy problemów globalnych i dążenie do wdrażania oraz zarządzania projektami, by dążyć do ich rozwiązania, należy uznać za cenne. Wydaje się, że jest to ogólny sukces Milenijnych Celów Rozwoju, czyli stworzenie przekonania, iż wykorzystując agendę i bazę projektową Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju, można zarządzać projektami globalnymi. Obecnie, do 2030 roku, realizowany jest program Zrównoważonych Celów Rozwoju, w ramach którego społeczność globalna dąży do osiągnięcia jeszcze ambitniejszych, 17 celów, które w połączeniu z urzeczywistniającymi je w praktyce 169 zadaniami, mają znacząco wpłynąć na zniwelowanie

---

pod uwagę okoliczności (epidemie czy wręcz pandemie wielu chorób), były to działania mające katastrofalne skutki dla miejscowej ludności. Źródło: J. Sachs, *Koniec z nędzą. Zadanie dla naszego pokolenia*, tłum. Z. Wiankowska-Ładyka, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006, s. 93.

³⁷ The Millennium Development Goals Report 2015, <https://www.undp.org/content/undp/en/home/librarypage/mdg/the-millennium-development-goals-report-2015.html> [dostęp: 31.05.2019].

takich problemów, jak: ubóstwo, głód, problemy zdrowotne, niska jakość edukacji, brak równości płci, a także m.in. dostęp do energii, wyzwania klimatyczne i jakość współpracy międzynarodowej³⁸ (zob. rozdz. *Zrównoważony rozwój jako wyzwanie globalne*).

System pomocy rozwojowej

System pomocy rozwojowej w wymiarze operacyjnym został zainicjowany w latach 40. XX wieku. Pożyczki udzielane na przestrzeni lat przez donatorów miały charakter wsparcia dostosowawczego, a od lat 70., kiedy uruchomiono programy wsparcia strukturalnego, *de facto* stały się elementem globalnej kontroli gospodarczej uprzemysłowionych krajów Północy nad rolniczym Południem³⁹. Uzyskanie wsparcia finansowego warunkowane było wdrożeniem konkretnych, zaplanowanych przez donatorów, projektów reform, zasadniczo bez możliwości wpływania na zakres zmian przez potencjalnych beneficjentów. Przyjęcie pomocy w tej formie niezadko wiązało się z wkroczeniem na drogę wieloletniego zadłużenia, z której, ze względu na koniunkturę gospodarczą, ciężko było zawrócić, a długi ciągle rosły. Jeffrey Sachs, będący wówczas zwolennikiem

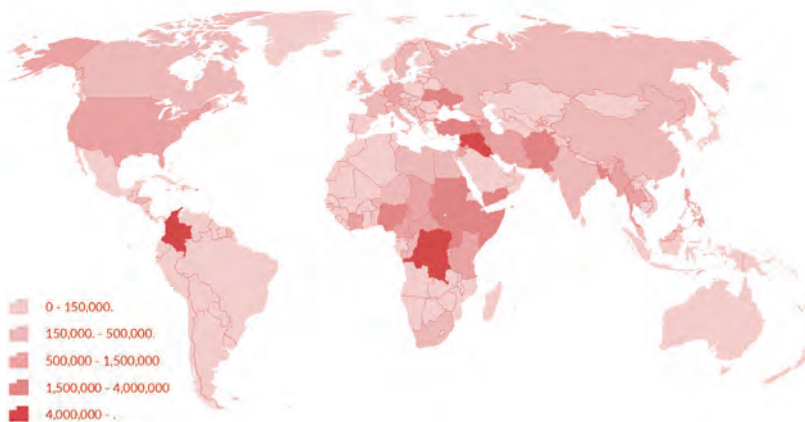
Chrystus z karabinem na ramieniu, Ryszard Kapuściński, 1975

Zbiór reportaży z różnych stron świata (m.in. Palestyna, Gwatemala, Mozambik), gdzie Ryszard Kapuściński dostrzegł zaciekleść, brutalność i okropność wojen toczonej pomiędzy dawnymi „sąsiadami” pod koniec lat 60. XX wieku. Ludzie, którzy w poprzednim pokoleniu byli w stanie ze sobą współpracować, ze względów politycznych i gospodarczych chwytają za broń i dokonują rzezi na innych, którzy do niedawna byli tak bliscy. W reportażach z Bliskiego Wschodu Ryszard Kapuściński zwraca uwagę na przewrotność sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem polityki Jordanii, która „swoich” Palestyńczyków traktuje jak „obcych” z obawy przed konfliktem wewnętrznym. Książka, mimo że powstała przed prawie półwieczem, nie traci na aktualności w wymiarze przyczyn i skutków problemów globalnych, a także próby ich zrozumienia.

³⁸ Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, http://www.unic.un.org.pl/files/164/Agenda%202030_pl_2016_ostateczna.pdf [dostęp: 30.05.2019].

³⁹ J. McGarry, *Działania pomocowe: analiza systemu*, [w:] G. McCann, S. McCloskey (red.), *Lokalnie-globalnie. Kluczowe zagadnienia studiów nad rozwojem*, tłum. K. Makaruk, T. Krzyżanowski, Wydawnictwo Polskiej Akcji Humanitarnej, Warszawa 2010, s. 68.

Liczba ludzi w poszczególnych krajach, pozostających pod opieką UNHCR w 2017 roku

Źródło: UNHCR, raport Global Appeal 2016–2017.

Mapa przedstawia liczbę ludzi w poszczególnych krajach, pozostających pod opieką UNHCR. Warto zwrócić uwagę na względną przewagę kategorii IDPs (ang. *Internally displaced people*), czyli ludzi, którzy uciekają z miejsca zamieszkania, ale nie przekraczają granic państw, w przeciwieństwie do uchodźców. Wyraźnie widać również różnice pomiędzy uwarunkowaniami oferowania pomocy przez UNHCR ze względu na region – np. w Afryce Południowej znaczącą liczbę stanowią ludzie poszukujący azylu politycznego.

strukturalnego dostosowywania się państw (w rozumieniu liberalizmu ekonomicznego), brał udział w negocjacjach m.in. w Boliwii i po latach podkreślał, iż chęć realnej pomocy ze strony donatorów w momencie załamania była niewielka⁴⁰. Można zatem stwierdzić, iż sam mechanizm pomocy rozwojowej, opartej na kryterium strukturalnego dostosowania, oparty był na niewłaściwych przesłankach. W kolejnych dekadach sytuacja uległa poprawie o tyle, iż udało się zwrócić większą uwagę na realnie istniejące potrzeby. Aktualnie wiele państw świata przekazuje środki finansowe w ramach instrumentów ODA, czyli oficjalnej pomocy rozwojowej (*Official Development Assistance*), lecz jedynie w poje-

⁴⁰ J. Sachs, *Koniec z nędzą...*, s. 108–114.

dynczych przypadkach realizowany jest cel główny, czyli przekazywanie 1% PKB⁴¹. Najwięcej środków przekazują niezmiennie od lat państwa skandynawskie, w ramach pomocy rozwojowej wspierając działalność własnych organizacji (np. szwedzki oddział Czerwonego Krzyża), ale również współfinansując działalność innych organizacji (np. Polska Organizacja Humanitarna korzystała w przeszłości ze środków norweskich grantodawców).

Warto również wspomnieć o wyspecjalizowanych organizacjach pozarządowych, które specjalizują się w świadczeniu pomocy w danych sektorach. Oxfam (m.in. walka z głodem)⁴², Międzynarodowy Czerwony Krzyż (m.in. pomoc ofiarom konfliktów zbrojnych)⁴³, Polska Akcja Humanitarna⁴⁴ czy Fundacja HumanDoc⁴⁵ to tylko jedne z nielicznych NGO'ów działających w krajach Globalnego Południa. Dzięki posiadanym zasobom ludzkim, pozyskiwanym i wydatkowanym środkom finansowym oraz korzystaniu z zaplecza eksperckiego tworzą sieć efektywnego wsparcia, z którego korzystają tysiące ludzi na całym świecie. Dla przykładu, Polska Akcja Humanitarna od lat realizuje projekty w Afryce, a dzięki pomocy beneficjentów jest w stanie m.in. budować studnie dla lokalnych społeczności, czy też organizować pomoc humanitarną w miejscach, w których aktualnie miała miejsce klęska żywiołowa (np. PAH była obecna na Haiti, gdzie zaoferowano opiekę na dziećmi). Z kolei Fundacja HumanDoc jest zaangażowana w pomoc rozwojową w takich krajach, jak Ukraina, Gruzja, Białoruś i Uganda (np. w Gruzji realizowała projekt pomocy kobietom i dzieciom doświadczającym przemocy domowej). Stosunkowo nową organizacją jest Fundacja Billa i Melindy Gatesów, którzy zainwestowali miliardy dolarów zarówno w pomoc humani-

---

⁴¹ Net ODA. OECD Data, <https://data.oecd.org/oda/net-oda.htm>, [dostęp: 01.06.2019].

⁴² Oxfam International, <https://www.oxfam.org/>, [dostęp: 01.06.2019].

⁴³ Red Cross Red Crescent, <http://www.redcross.int/>, [dostęp: 01.06.2019].

⁴⁴ Polska Akcja Humanitarna, <https://www.pah.org.pl/>, [dostęp: 01.06.2019].

⁴⁵ Fundacja HumanDoc, <http://humandoc.pl/> [dostęp: 01.06.2019].

tarną, jak i w badania rozwojowe m.in. w obszarze zabezpieczenia medycznego⁴⁶.

Nowe wyzwania i realne zagrożenia

Znajdujemy się w przełomowym momencie rozwoju, a szanse na podjęcie działań są uzależnione od reakcji i działań rządów poszczególnych państw na globalne zjawiska i problemy. Niewątpliwie momentem zwrotnym będzie powstanie globalnej świadomości zagrożenia ludzkiej egzystencji. W opinii Jeffreya Sachsa – mimo możliwości, które oferuje nam proces globalizacji, tj. postęp technologiczny (komunikacja, transport) czy też rozwój gospodarczy, który umożliwia wydobycie ze sfer ubóstwa milionów ludzi – nie obserwujemy chęci globalnej współpracy⁴⁷. Należy zwrócić uwagę na możliwość zaistnienia rzeczywistego zderzenia cywilizacji, które będzie miało zgubne skutki. Jeffrey Sachs przytacza słowa Normana Angella, który w 1909 roku ogłosił, iż wojna pomiędzy europejskimi mocarstwami nie nastąpi, gdyż żaden kraj nie odniósłby jakichkolwiek korzyści z konfliktu zbrojnego⁴⁸. Wydaje się, iż wojna na skalę globalną nie będzie miała miejsca, ale należy pamiętać o zagrożeniach, mogących stać się żywotnym katalizatorem przemian, które popchną świat z złym kierunkiem. Wyraźnie widać, iż bogatsze państwa nie chcą podzielić się swoją zasobnością z innymi. Polityka Donalda Trumpa, który na walce z nielegalną imigracją próbuje uzyskać kapitał wyborczy, jest efektywna i może przynieść mu zwycięstwo w wyborach w 2020 roku. Widoczna jest przede wszystkim krótkowzroczność w polityce najbardziej znaczących państw i brak pomysłu na rozwiązywanie problemów globalnych, a z drugiej strony – punktowy zakres działań organizacji pozarządowych. Najważniejsze kwestie nierzadko odkłada

---

⁴⁶ Bill & Melinda Foundation, <https://www.gatesfoundation.org> [dostęp: 01.06.2019].

⁴⁷ J. Sachs, *Nasze wspólne bogactwo. Ekonomia dla przeludnionej planety*, tłum. Z. Wiankowska-Ładyka, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2009, s. 15–17.

⁴⁸ Ibidem, s. 17.

Społeczna odpowiedzialność biznesu w obozie dla uchodźców

Autorzy podręcznika w trakcie pobytu studyjnego w obozie Zaatar (Jordania) wizytują boisko piłkarskie, listopad 2018 roku

Fot. Sabina Baraniewicz-Kotasińska

Na zdjęciu widać grupę naukowców, którzy w trakcie wizyty studyjnej w Zaatar mieli możliwość zobaczyć efekty działań organizacji pozarządowych, agend rządowych oraz koncernów międzynarodowych. Przykładem może być boisko piłkarskie wraz z niezbędną infrastrukturą, otwarte w 2017 roku i zbudowane dzięki pomocy The UEFA Foundation for Children, the Asian Football Development Project (AFDP) oraz koncernu Lay's. Jest to dobry przykład na społeczną odpowiedzialność biznesu, ale także odpowiednie zarządzanie wizerunkiem w przestrzeni globalnej. Z boiska skorzystało ponad 30 tysięcy dzieci i dorosłych; rozegrano na nim 600 meczów oraz 20 turniejów. W 2018 roku oddano do użytku również boisko piłkarskie przeznaczone do wyłącznego użytku dla piłkarek.

się na później, a to nie sprzyja efektywności samego procesu. W niedalekiej przyszłości ludzkość czekają zagrożenia, z którymi – bez współpracy wszystkich podmiotów – nie będzie w stanie się uporać (zob. rozdz. *Rozwój społeczny a etyka globalna*).

Zarządzanie i organizacja w obozie dla uchodźców w Zaatari (Jordania)

Obóz, w którym mieszkają dziesiątki tysięcy uchodźców, musi być dobrze zorganizowany, by spełniać swoje podstawowe funkcje. Obóz Zaatari powstał w 2012 roku i został przeznaczony dla Syryjczyków, uciekających przez granicę na teren Jordanii. Jest on zlokalizowany na pustyni; w szczytowym okresie przyjął ponad 150 tysięcy osób. Funkcje administracyjne na terenie obozu pełnią przedstawiciele UNHCR, którym pomagają zarówno przedstawiciele uchodźców, organizacji pozarządowych, jak i Jordańczycy. Funkcjonuje również forma samorządności obozowej, która sprzyja zarządzaniu przestrzenią i rozwiązywaniu problemów.

Przy rozdziale miejsc zamieszkania wzięto pod uwagę liczebność rodziny, przynależność do danego klanu i plemienia, a także wyznawaną religię. Obóz podzielony jest na sektory i współzarządzany przez przedstawicieli wybranych przez grupy mieszkańców. Aktualnie w obozie przebywa prawie 80 tysięcy ludzi, z czego ponad 75% należy do plemienia Dara, zamieszkującego południe Syrii. Struktura wieku uchodźców: 19,6% to dzieci w wieku 0–4 lat; 22% – od 5 do 11 lat; 14,3% – od 12 do 17 lat; 41,5% to osoby w wieku produkcyjnym 18–59 lat, a zaledwie 2,6% to osoby powyżej 60. roku życia. Po 7 latach funkcjonowania obozu można stwierdzić, iż zmienia się jego status – z tymczasowego w stały, o czym świadczą m.in. inwestycje w infrastrukturę. Pierwotne miasteczko namiotowe zostało zastąpione przez blaszane baraki; w obozie zapewniono dostęp do najważniejszych mediów oraz rozpoczęto realizację programów edukacyjnych (do szkół uczęszcza ponad 20 tysięcy dzieci, co oznacza, że ok. 50% dzieci objętych jest systemem edukacji oraz opieki zdrowotnej). Coraz więcej uchodźców podejmuje pracę w obozie lub poza jego granicami (oficjalnie, w 2018 roku, pracę podjęło ponad 3000 uchodźców), korzystając m.in. z ułatwień wprowadzonych przez jordańskie władze w 2016 roku, lecz ich status nadal jest nieuregulowany. Na uwagę zasługuje liczba organizacji pozarządowych (ponad 100 oficjalnie akredytowanych podmiotów) i zakres podejmowanych działań – od mikroprojektów po bardzo zaawansowane działania (m.in. realizowane przez *Save the Children*).

Słowniczek

Milenijne Cele Rozwoju – określonych w 2000 roku osiem kluczowych celów, do których wspólnota międzynarodowa zobowiązała się dążyć przez kolejną dekadę (ostatecznie przesunięto realizację do 2015 roku).

Fundraising – uzyskiwanie środków finansowych na rzecz działań społecznych służących umożliwieniu realizacji projektu.

Instytucje Bretton Woods – założone w 1944 roku Bank Światowy i Międzynarodowy Fundusz Walutowy.

Oficjalna pomoc rozwojowa (ODA) – dotacje, kredyty i pożyczki udzielane przez państwa (donatorów) na rzecz państw lub organizacji (beneficjentów), które mają służyć zaspokajaniu potrzeb rozwojowych (nie mogą słu-

żyć finansowaniu bieżących projektów, nie mogą dotyczyć również wydatków zbrojeniowych).

Kalendarium

- 1863 – z inicjatywy Henriego Dunanta w Genewie (Szwajcaria) powstaje Czerwony Krzyż.
- 1945 – podpisanie Karty Narodów Zjednoczonych.
- 1950 – powstaje urząd Wysokiego komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców.
- 2000 – powołana zostaje Fundacja Billa i Melindy Gatesów; według danych z 2017 roku jest to największa i najbogatsza (dysponuje budżetem ponad 50 mld dolarów) fundacja dobroczynna na świecie.

Problemy do dyskusji

1. Wybierz dwa spośród Milenijnych Celów Rozwoju i spróbuj zaplanować realizację konkretnych projektów, które mogą przyczynić się do ich wypełnienia.
2. Oceń działalność wybranej organizacji pozarządowej w sferze międzynarodowej pomocy.
3. Dłaczego państwa w ramach Oficjalnej Pomocy Rozwojowej (ODA) przekazują zazwyczaj niecały procent swojego PKB?

Dodatkowa literatura

- Bauman Z., *Globalizacja. I co z tego dla ludzi wynika*, tłum. E. Klekot, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 2000.
- Davis M., *Planeta slumsów*, tłum. K. Bielińska, Instytut Wydawniczy Książka i Prasa, Warszawa 2009.

- Kapuściński R., *Ten Inny*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2006.
- Klementewicz T., *Geopolityka trwałego rozwoju*, Elipsa Dom Wydawniczy, Warszawa 2013.
- Kołodko G.W., *Świat na wyciągnięcie myśli*, Wydawnictwo Prószyński i S-ka, Warszawa 2013.
- Leszczyński A., *Dziękujemy za palenie. Dlaczego Afryka nie może sobie poradzić z przemocą, głodem, wyzyskiem i AIDS*, Wydawnictwo Polskiej Akcji Humanitarnej, Warszawa 2012.
- Sen A., *Rozwój i wolność*, tłum. J. Łoziński, Wydawnictwo Zysk i S-ka, Kraków 2002.

Reportaż Fundacji HumanDoc **Życie uchodźców w Jordanii**

Reportaż pokazuje skalę wyzwań i problemów związanych z funkcjonowaniem systemu pomocy uchodźcom. Jordania jest państwem, które na przestrzeni wielu dekad radzi sobie, tworząc instytucjonalne podstawy pomocy, najpierw dla uchodźców palestyńskich, obecnie syryjskich. Jednakże z perspektywy konkretnych osób, poddanych surowym regulom życia w nowym państwie, sytuacja wygląda zupełnie inaczej

